

Kasper Jørgensen

Udgifter til demens overstiger udgifter til politi og retsvæsen

De samfundsmæssige udgifter forbundet med demenssygdomme ligger i omegnen af 29 mia. kr. årligt. Beløbet er baseret på en sundhedsøkonomisk analyse foretaget i Sverige omregnet til danske forhold. Omkostninger til plejeboliger udgør cirka tre fjerdedele af de samlede udgifter.

De samfundsmæssige udgifter forbundet med demenssygdomme er på ca. 29 mia. kr. årligt. Beløbet er baseret på en sundhedsøkonomisk analyse lavet i Sverige og omregnet til danske forhold.

Svenske forskere har beregnet Sveriges samlede omkostninger til demenssygdomme. Regnestykket omfatter både direkte omkostninger til fx lægemidler mod demens, boliger, sundhedsudgifter og sociale udgifter – samt såkaldt indirekte omkostninger i form af blandt andet ulønnet pleje og omsorg udført af pårørende.

Indirekte omkostninger, der i den svenske analyse beløber sig til 13,5 mia. svenske kroner, er notorisk vanskelige at opgøre, da de dels afhænger af, hvor meget tid det antages, at pårørende bruger på pleje og omsorg til personer med demens – og dels afhænger af, hvordan man prissætter værdien af den ydede pleje og omsorg baseret på en passende, men fiktiv timeløn.

Dansk estimat

De samlede omkostninger for år 2019 beløber sig til ca. 81,6 mia. svenske kroner, hvilket svarer til ca. 57 mia. danske kroner, hvis vi sætter kursværdien af en svensk krone til ca. 70 øre. Den aktuelle kurs på 63 øre er atypisk lav set i et historisk perspektiv. Forskerne valgte at se bort fra årene 2020-2022, hvor vi havde en covid-19 pandemi med betydelige sundhedsøkonomiske effekter.

Beløbet på 57 mia. danske kr. kan dog ikke direkte overføres til danske forhold. Dels er der væsentligt flere ældre med demens i Sverige – anslået ca. 144.000 mod ca. 87.000 i Danmark – og dels er den økonomiske byrdefordeling mellem kommuner og regioner lidt forskellig i de to nabolande.

Hvis vi tager udgangspunkt i, at der er ca. 87.000 danskere med demens i alderen 65 år og opefter, og hvis vi fokuserer på de direkte omkostninger og ser bort fra de indirekte omkostninger, kan udgifter forbundet med demenssygdomme i Danmark anslås at ligge omkring 29 mia. danske kroner. Til sammenligning kan nævnes, at udgifter til politi, brandvæsen, domstole og fængsler – også kaldet 'offentlig orden og sikkerhed' – i Danmark lå på knap 25. mia. i 2022, mens forsvarsudgifter beløb sig til omkring 34 mia. i 2022.

Kommuner bærer tungeste byrde

De svenske beregninger viser, at kommunerne afholder omkring 82 % af udgifterne, hvis vi indregner indirekte omkostninger, og hele 98 % af udgifterne, hvis vi alene fokuserer på de offentlige udgifter.

De svenske regioner afholder således kun 2 % af udgifterne. Plejeboliger, der hører ind under den kommunale sektor, tegner sig for 77 % af de samlede offentlige omkostninger, og hjemmeplejen tegner sig for 18 %. Overført til danske forhold kan det estimeres, at alene omkostninger til plejeboliger til personer med demens ligger omkring 22 mia. danske kr.

Til sammenligning udgør udgifter til dagpleje 2,5 % af de samlede offentlige omkostninger, udgifter til døgnbehandling ligger på 0,7 % og udgifter til lægemidler mod demens kun omkring 0,1 %.

Hvad bringer fremtiden?

Om end det er vanskeligt at spå, især om fremtiden, er der enighed om, at vi bliver flere ældre. Aktuelt er der godt 1,2 mio. danskere i alderen 65 år og opefter, men gruppen af 65-79-årige forventes at vokse med 58.000 personer i løbet af de næste ti år, mens gruppen af 80+ årige forventes at vokse med 150.000 personer. Det bør alt andet lige betyde flere ældre med demens. Det er imidlertid uvist, om antallet af personer med demens vil øges proportionalt med øgningen af ældrebefolkningen. Fra 2018 til 2022 er antallet af registrerede demenstilfælde blandt 65+ årige i Danmark ikke steget trods en langsomt voksende ældrebefolkning.

Et nyt lægemiddel mod Alzheimers sygdom ved navn Lecanemab er tæt på godkendelse i USA, og en ansøgning om godkendelse i EU er også indsendt til de europæiske lægemiddelmyndigheder. Lecanemab er beregnet til behandling af Alzheimers sygdom i let grad og *mild cognitive impairment* (MCI) forårsaget af begyndende alzheimer. Med en anslået pris på 180.000 kr. (26.500 dollar) per patient alene for medicinen er det imidlertid en kostbar affære. Hertil kommer ekstra behandlingsrelaterede udgifter til MR-scanninger, intravenøs infusion af lægemidlet i flere omgange m.v.

Udgift eller besparelse?

Hvis Lecanemab på et tidspunkt bliver godkendt i Danmark, vil det drastisk øge udgifterne til demenslægemidler. Hvis behandlingen til gengæld medfører, at tidspunktet for indflytning i plejebolig udskydes for en del af patienterne, kan der på den lidt længere bane være udsigt til en mulig reduktion af de kommunale udgifter. Det er svært at vide.

Den sundhedsøkonomiske analyse er udarbejdet af forskere ved *Institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle* ved Karolinska Institutet i Stockholm i samarbejde med *Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi* ved Universitet i Lund. Sverige har en stolt tradition for sundhedsøkonomiske analyser af demensområdet, og der foreligger tidligere rapporter og studier fra år 2000, 2005 og 2012. Professor emeritus ved Karolinska, Anders Wimo, har været en af hovedkræfterne bag rapporterne.

Frisell O, Jönsson L, Wimo A. Demenssjukdomarnas samhällskostnader i Sverige 2019. Stockholm: Karolinska Institutet; 2023.

[Svenskt Demenscentrum](#)

Wimo A, Jönsson L. Demenssjukdomarnas samhällskostnader. Stockholm: Socialstyrelsen; 2001.

Wimo A, Johansson L, Jönsson L. Demenssjukdomarnas samhällskostnader och antalet dementa i Sverige 2005. Stockholm: Socialstyrelsen; 2007.

[Svenskt Demenscentrum](#)

Demenssjukdomarnas samhällskostnader i Sverige 2012. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.

[Socialstyrelsen.se](#)

Oprettet: 03. juli 2023